

KTH Matematik

Avd. Matematisk statistik

KONTROLLSKRIVNING I SF1920 SANNOLIKHETSTEORI OCH STATISTIK,
FREDAGEN DEN 6:e FEBRUARI 2026 KL 8.00–10.00.

Tillåtna hjälpmedel: miniräknare.

Kontrollskrivningen består av 5 uppgifter. Varje uppgift kan ge antingen 1 eller 0 poäng (korrekt svar ger 1 poäng, felaktigt svar ger 0 poäng). Svara med minst **fyra värdesiffrors** noggrannhet på svarsblanketten. För godkänt krävs minst 3 av maximalt 5 poäng.

Uppgift 1

För de tre oberoende händelserna A , B och C gäller att $P(A^*) = 0.53$, $P(B^*) = 0.35$ och $P(C) = 0.83$.

Bestäm $P(A \cup B \cup C)$.

Uppgift 2

En stokastisk variabel X har följande täthetsfunktion:

$$f_X(x) = \begin{cases} \frac{x-1}{2}, & 1 \leq x \leq 3, \\ 0, & \text{annars.} \end{cases}$$

Bestäm täthetsfunktionen för $Y = X^2$ i punkten $y = 2$, dvs bestäm $f_Y(2)$.

Uppgift 3

En stokastisk variabel X har fördelningsfunktionen

$$F_X(x) = \begin{cases} 0, & x < 0, \\ \frac{x}{4}, & 0 \leq x \leq 4, \\ 1, & x > 4. \end{cases}$$

Beräkna väntevärdet $E(e^{-2X})$.

Var god vänd!

Uppgift 4

En person ska ta två bussar. De motsvarande väntetiderna X_1 och X_2 är två stokastiska variabler sådana att de är oberoende och $U(0, 10)$ -fördelade, dvs

$$f_{X_i}(x) = \begin{cases} \frac{1}{10}, & 0 \leq x \leq 10, \\ 0, & \text{annars,} \end{cases}$$

där $i = 1, 2$. Vad är sannolikheten att den totala väntetiden $X_1 + X_2$ blir högst 12 minuter?

Ledning: Det kan underlätta om man ritar upp utfallsrummet.

Uppgift 5

Den simultana sannolikhetsfunktionen för den diskreta tvådimensionella stokastiska variabeln (X, Y) är:

$$\begin{aligned} P(X = 0, Y = 1) &= 0.2, & P(X = 1, Y = 1) &= 0.3, \\ P(X = 0, Y = 2) &= 0.3, & P(X = 1, Y = 2) &= 0.2. \end{aligned}$$

Bestäm korrelationskoefficienten $\rho(X, Y)$.

Ledning: Korrelationskoefficienten för X och Y definieras av

$$\rho(X, Y) = \frac{C(X, Y)}{D(X)D(Y)},$$

där kovariansen $C(X, Y) = E(XY) - E(X)E(Y)$.

Lycka till!

Facit

Uppgift 1: 0.968465 (eller 0.9685)

Uppgift 2: 0.07322 (eller 0.0732)

Uppgift 3: 0.12496 (eller 0.1250)

Uppgift 4: 0.6800 (eller 0.68)

Uppgift 5: -0.2 (eller -0.2000)

Lösningsförslag

Uppgift 1

Vi har: $P(A) = 1 - P(A^*) = 0.47$, $P(B) = 1 - P(B^*) = 0.65$ och $P(C) = 0.83$.

Därför,

$$\begin{aligned} P(A \cup B \cup C) &= P(A) + P(B) + P(C) - P(A \cap B) - P(B \cap C) - P(A \cap C) + P(A \cap B \cap C) = \\ &= |\text{oberoende händelser}| = \\ &= P(A) + P(B) + P(C) - P(A)P(B) - P(B)P(C) - P(A)P(C) + P(A)P(B)P(C) = \\ &= 0.47 + 0.65 + \dots + (0.47)(0.65)(0.83) \approx 0.968465 \end{aligned}$$

Uppgift 2

Vi har för $1 \leq y \leq 9$:

$$F_Y(y) = P(Y \leq y) = P(X^2 \leq y) = P(-\sqrt{y} \leq X \leq \sqrt{y}) = P(1 \leq X \leq \sqrt{y}) = F_X(\sqrt{y}).$$

Om vi nu deriverar:

$$f_Y(y) = \frac{d}{dy}(F_Y(y)) = \frac{d}{dy}(F_X(\sqrt{y})) = F'_X(\sqrt{y}) \frac{d(\sqrt{y})}{dy} = f_X(\sqrt{y}) \frac{1}{2\sqrt{y}}.$$

Därmed, eftersom $1 < \sqrt{2} < 3$,

$$f_Y(2) = \frac{\sqrt{2} - 1}{2} \frac{1}{2\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2} - 1}{4\sqrt{2}} \approx 0.07322$$

Uppgift 3

Täthetsfunktionen för s.v. X blir $f_X(x) = F'_X(x) = (1/4) \cdot 1_{[0,4]}(x)$.

Därmed,

$$E(e^{-2X}) = \int_0^4 e^{-2x} \frac{1}{4} dx = \frac{1}{4} \left(-\frac{1}{2} e^{-2x} \Big|_0^4 \right) = \frac{1}{8} (1 - e^{-8}) = 0.124958 \approx 0.12496$$

Uppgift 4

Vi använder oss av en geometrisk tolkning av sannolikheten, dvs Definition 4.5 (s. 88 i Blom).

Eftersom X_1 och X_2 är oberoende s.v., så blir $[0, 10] \times [0, 10] \subset \mathbb{R}^2$ – utfallsrummet för den tvådimensionella s.v. (X, Y) , och vi söker $P(X_1 + X_2 \leq 12)$. Om man nu ritat det utfallsrummet $[0, 10] \times [0, 10] = [0, 10]^2$ och markerar komplementområdet till det området som sannolikheten söks för, ser man att

$$P(X_1 + X_2 \leq 12) = 1 - P(X_1 + X_2 > 12),$$

där området i den högra leden

$A = \{(x_1, x_2) \in \mathbb{R}^2 : \{x_1 + x_2 > 12\} \cap [0, 10]^2\} = \{(x_1, x_2) \in \mathbb{R}^2 : \{x_2 > 12 - x_1\} \cap [0, 10]^2\}$ är en rätvinklig likbent triangel med lika ben som är lika med 8 (dvs $10 - (12 - 10) = 8$, där $12 - 10 = 2$ är ju x_1 -koordinaten av korsningspunkten mellan linjen $x_2 = 12 - x_1$ och kvadratsidan $x_2 = 10$). Rita!

Därför, har vi enl geometrisk tolkning av sannolikheten:

$$P(X_1 + X_2 > 12) = \frac{\text{arean av } A}{10^2} = \frac{8^2/2}{10^2} = 0.32,$$

och därmed,

$$P(X_1 + X_2 \leq 12) = 1 - P(X_1 + X_2 > 12) = 1 - 0.32 = 0.68$$

Uppgift 5

Vi har:

$$E(XY) = \sum_{i,j} ijP(X = i, Y = j) = (0)(1)(0.2) + (0)(2)(0.3) + (1)(1)(0.3) + (1)(2)(0.2) = 0.7.$$

De marginella sannolikhetsfunktionerna är:

$$P(X = 0) = 0.2 + 0.3 = 0.5, \quad P(X = 1) = 0.3 + 0.2 = 0.5$$

för X så att

$$E(X) = (0)0.5 + (1)0.5 = 0.5,$$

och

$$P(Y = 1) = 0.2 + 0.3 = 0.5, \quad P(Y = 2) = 0.3 + 0.2 = 0.5$$

för Y så att

$$E(Y) = (1)0.5 + (2)0.5 = 1.5$$

Därmed,

$$C(X, Y) = E(XY) - E(X)E(Y) = 0.7 - (0.5)(1.5) = -0.05.$$

Vidare,

$$E(X^2) = (0^2)(0.5) + (1^2)(0.5) = 0.5,$$

så att $V(X) = E(X^2) - (E(X))^2 = 0.5 - 0.5^2 = 0.25$ och därför

$$D(X) = \sqrt{V(X)} = \sqrt{0.25} = 0.5,$$

samt

$$E(Y^2) = (1^2)(0.5) + (2^2)(0.5) = 2.5,$$

så att $V(Y) = E(Y^2) - (E(Y))^2 = 2.5 - 1.5^2 = 0.25$ och därför

$$D(Y) = \sqrt{V(Y)} = \sqrt{0.25} = 0.5$$

Slutligen har vi:

$$\rho(X, Y) = \frac{C(X, Y)}{D(X)D(Y)} = \frac{-0.05}{(0.5)(0.5)} = -0.2$$